
OBRZĘDY WIGILII ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO

WG OHS 1955

Użyte oznaczenia:

<i>X</i>	-	celebrans
<i>D</i>	-	diakon
<i>S</i>	-	subdiakon
<i>C</i>	-	ceremoniarz
<i>A</i>	-	akolita
<i>T</i>	-	turyfer
✠	-	krzyż procesyjny
<i>O</i>	-	ombrelino
<i>Z</i>	-	zakrystianin
<i>B</i>	-	ministrant księgi
♪ ♪	-	śpiewający
✠	-	kołatki
✠	-	ministrant Paschału

1 PRZYGOTOWANIE DO OBRZĘDÓW

1.1 ZAKRYSTIA

- Na czuwanie:
  - alba simplex
  - kapa i stuła **fioletowa**
  - biret
- Na Mszę
  - alba koronkowa
  - ornat, stuła, manipularz białe
  - komże koronkowe
- dla ks. Ireneusza na obrzędzie przygotowawczym Chrztu
  - kapa i stuła **fioletowa**
  - rytuał wrocławski

1.2 BAPTYSTERIUM

- chrzcielnica umyta, napełniona świeżą, czystą wodą, przyozdobiona białym materiałem, zielenią i kwiatami¹
- dodatkowy stojak na Paschał
- księga poświęcenia wody (np. OHS)
- pusty kociołek na wodę i kropidło
- rytuał lub inną księgę zawierającą obrzędy chrztu
- naczynie z solą (błogosławioną lub do pobłogosławienia)
- naczynia z olejem katechumenów i Krzyżmem do namaszczenia katechumena
- naczynie lub muszlę do udzielania chrztu
- czysty ręcznik do otarcia głowy ochrzczonego
- biała szata oraz świeca chrzcielna dla każdego katechumena (przynoszone przez rodziców chrzestnych)

1.3 STOLIK W BAPTYSTERIUM

- oleje
- biała kapa i stuła
- garnek na wodę święconą (dla wiernych)

1.4 KAPLICA BIERZMOWANIA (ŚW. IWO)

- ołtarz nakryty obrusem, na predelli krzyż i 4. lichtarze ze świecami
- siedzenie bez oparcia dla celebransa - na środku suppedaneum, przy ołtarzu;
- rytuał, pontyfikał lub inną księgę z obrzędami bierzmowania;
- krzyżmo w naczyniu z watą;
- tacę z watą lub odpowiednie opaski płócienne do przewiązania w miejscu namaszczenia dla bierzmowanych;
- tacę z chlebem i solą oraz naczynie z wodą i misę do obmycia rąk celebransa;
- gremiał płócienny dla ochrony szat przed zabrudzeniem olejami (może być np. stary humerał)

---

¹zgodnie z polskim zwyczajem można obsypać kwiatami posadzkę w baptysterium

1.5 KREDENSJA OŁTARZOWA

- Ewangeliarz
- kielich, ampułki, cyboryum z komunikantami
- akolitki
- dwie świece woskowe dla akolitów (podczas *Exultetu*)
- relikwiarze
- kwiaty (za ołtarzem)
- wszystkie dzwonki jakie mamy
- poduszki fioletowe
- mała czerwona stół na krzyż
- mszałiki z łacińskim tekstem dla kontrolowania przebiegu liturgii
- 6 świec ołtarzowych

1.6 OŁTARZ GŁÓWNY

- antependium białe, na nim założony fioletowy materiał, który można łatwo usunąć.
- 6 białych świec na złotych świecznikach
- odkryty krzyż złoty
- mszał otwarty na prorocत्वach
- obrus rozwinięty
- koronka ołtarzowa zawinięta

1.7 INNE

- w pierwszym rzędzie ławek: klęcznik lub ławka z zarezerwowanym miejscem dla katechumena i rodziców chrzestnych
- mały klęcznik okryty na białe dla katechumena do przyjęcia Pierwszej Komunii Świętej
- metalowa ambonka z tekstami prorocत्व w miejscu, z którego jest normalnie śpiewana lekcja na Mszy

2 LITURGIA SŁOWA

- po przybyciu do prezbiterium wszyscy przyklękamy przy stopniach ołtarza i rozchodzimy się na swoje miejsca:
  - *X* idzie po stopniach do ołtarza, całuje ołtarz i udaje się do mszału
  - *C1* pomaga *X* wejść, a potem idzie do kredencji
  - *T* idzie do kredencji
  - *C3* idzie do chóru
  - *C2* idzie do kredencji
  - *A1* i *A2* idą do kredencji
  - reszta idzie do chóru
- *X* czyta po cichu tekst prorocत्वa (ewentualnie także kantyku) ² i, po skłonie do krzyża, krótką drogą udaje się do sedilli
- na znak *C1* *X* wstaje i razem, krótką drogą udają się do Mszału

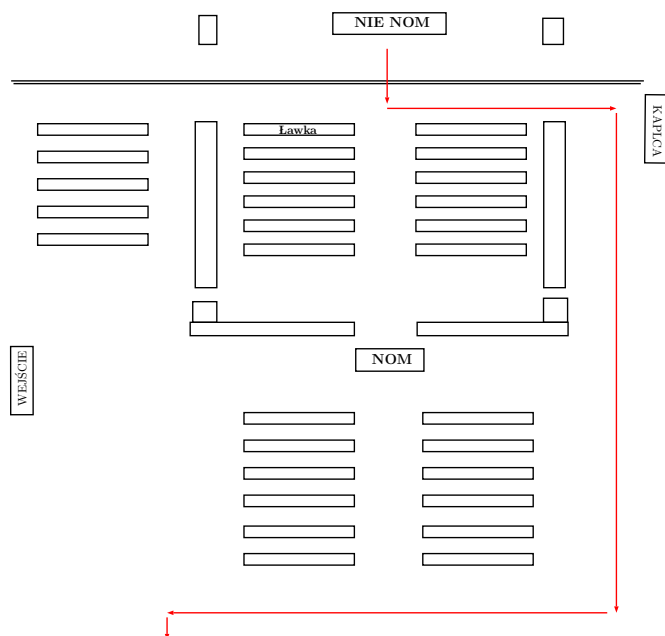
---

²Towarzyszy mu *C1* ze zniczem (gdy jest zbyt ciemno)

- *X* śpiewa *Oremus* bez skłonu³, a potem śpiewa orację⁴
- po skończonej oracji czyta po cichu proroctwo i cykl się zamyka
- *AA* podczas czytania przez *X* lekcji stoją przy kredencji, a kiedy *X* schodzi do sedilli udają się tam razem z nim
- chór siedzi podczas lekcji a stoi podczas oracji
- kantorzy śpiewający
  - jeśli proroctwo poprzedza traktus to podchodzą do ambonki w trakcie jego trwania
  - jeśli proroctwa nie poprzedza traktus⁵ to podchodzą do ambonki pod koniec poprzedzającego proroctwa i stoją z poprzednim kantorem, który odchodzi od ambonki po oracji (stoją obok siebie podczas trwania oracji)

3 LITURGIA CHRZCIELNA

3.1 PROCESJA DO BAPTYSTERIUM

Rys. 1. Droga do chrzcielnicy

- po ostatniej oracji *X* z *C1* schodzi krótką drogą do sedilli, ściąga ornat i manipularz (pomaga *Z*⁶) i wkłada **fioletową kape** (pomaga *C2*)
- w międzyczasie:
  - kantorzy podejmują śpiew *Sicut Cervus*
  - *AA* odpalają akolitki od znicza
  - ☩ idzie po krzyż procesyjny
  - ☩ idzie do Paschału i go odpala⁷
- na znak *C1* formuje się procesja do chrzcielnicy:

³bo skłon jest zastępowany przez *Flectamus genua* oraz *Levate*, które także śpiewa *X*

⁴nie ma *Flectamus Genua*

⁵Kantyku nie ma tylko po pierwszym proroctwie

⁶Ornat zostaje wyniesiony do zakrystii – na Mszy będzie używany ornat **czerwony**

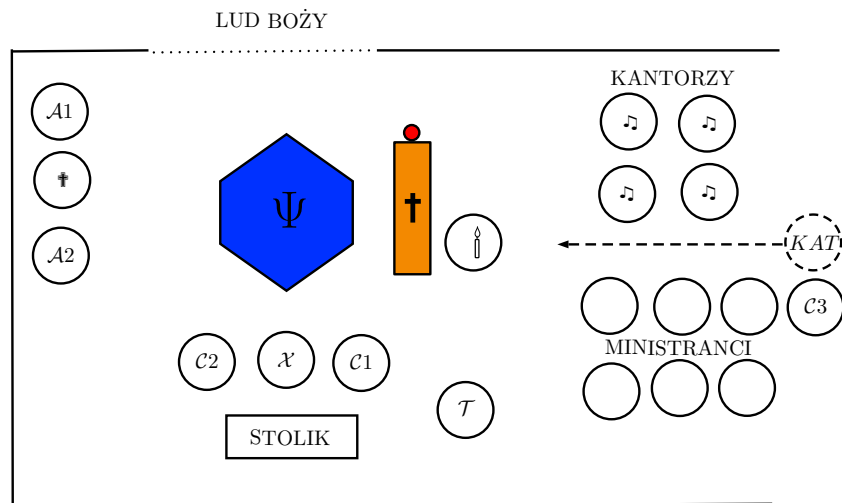
⁷Można to zrobić cieką, woskową świeczką od znicza

$C_2 \quad X \quad C_1$
 ministranci
 kantorzy
 $A_1 \quad \dagger \quad A_2$
 $C_3 \quad \ddagger$
 $\downarrow$

- procesja rusza na znak C_1 (patrz Rys. 1)

3.2 POŚWIĘCENIE WODY

- po dojściu do kraty:
  - ministranci funkcyjni wchodzi do baptysterium (patrz Rys. 2)
  - chór też wchodzi do baptysterium, ale głębiej (koło drzwi wejściowych) ⁸ (patrz Rys. 2)
  - X , C_1 i C_2 stoją przed kratą (jeszcze nie patrz Rys. 2)
- X ściąga biret, podaje C_1 , ten odnosi i przynosi księgę z modlitwą. X czyta kanyk *Sicut Cervus* i czeka, aż chór skończy jego śpiewanie. Następnie odczytuje oracje (złożone ręce) i po jej skończeniu wchodzi do baptysterium (teraz patrz Rys. 2)

Rys. 2. Ustawienie przy chrzcielnicy, K oznacza kantorów, KAT oznacza katechumenów

- następuje poświęcenie wody chrzcielnej, C_1 i C_2 podtrzymują brzegi kapy i pomagają X podając odpowiednie rzeczy (oleje, ręcznik ...)
- po wszystkich modlitwach (patrz *Przebieg poświęcenia wody*) następuje zasypianie i okadzenie wody

3.3 CHRZEST

- X zmienia fioletową kapę i stułę na białą
- C_3 wprowadza do baptysterium katechumenów z chrzestnymi (stoją oni za ministrantami i kantorami)
- X rozpoczyna dialog z katechumenami
- po odpowiedziach na wszystkie pytania, X nad chrzcielnicą trzykrotnie polewa głowę dziecka lub dorosłego, wypowiadając formułę chrzcielną
- C_1 podaje X naczynie z Krzyżmem. X namaszcza ochrzczonych wypowiadając formułę i wyciera kciuk w watę
- następnie wręcza się białą szatę oraz płonącą świecę, wypowiadając przepisane formuły
- następnie X wypowiada formułę: *N., vade in pace...*

⁸Zostawiając przy tym miejsce dla chóru, który musi stać bliżej chrzcielnicy

3.4 BIERZMOWANIE

- kantorzy podejmują śpiew *O stwórzycielu Duchu Przyjdź*
- *X* w białej kapie z *C1*, *C2*, *C3* (bierze ze sobą kropidło), *A1*, *A2*, *†* i *†* (z Paschałem) udają się do kaplicy św. Iwa, oddają rewerencje ołtarzowi i zajmują swoje miejsca:
  - *X* siada na faldistorium
  - *C1C2* stoją po bokach *X*
  - *C3* odkłada kropidło na kredencje i staje niedaleko katechumena
  - *A1* i *A2* stoją przy kredencji, na której stawiają akolitki
  - *†* nie wchodzi do kaplicy ale stoi przed nią, po boku
  - *†* stawia Paschał na stojaku i przy nim stoi
- przyprowadza się kandydata do ołtarza (razem ze świadkiem), którzy klękają przed stopniem ołtarza po stronie epistoły
- po zakończeniu śpiewu następuje obrzęd bierzmowania (patrz *Bierzmowanie*)

3.5 PROCESJA DO OŁTARZA GŁÓWNEGO

- po skończonych obrzędach kantorzy niezwłocznie podejmują śpiew *Litanii do Wszystkich Świętych* ⁹
- *X* zmienia białą kapę na **fioletową**
- w międzyczasie formuje się procesja z powrotem do ołtarza głównego, w tym samym porządku co poprzednio (ministranci nie funkcyjni wychodzą zaraz po *AA* i *†*)
- po przybyciu do ołtarza:
  - *†* i *C3* odstawiają Paschał na swoje miejsce (czyli na stojak niedaleko stojaka na krzyż procesyjny) przy okazji go gasząc
  - *AA* idą do kredencji
  - *†* odkłada krzyż na stojak
  - reszta ministrantów idzie do chóru
  - *Z* odbiera od *X* kapę przy stopniach ołtarza i odnosi ją do zakrystii
  - *C1* i *C2* stoją po bokach *X*
- *X* kładzie się krzyżem na stopniach ołtarza, a wraz z nim klękają wszyscy ministranci (*C1* i *C2* po bokach *X*)
- na wezwanie *Peccatores...* wszyscy wstają, formuje się procesja ¹⁰ i wychodzi krótką drogą do zakrystii
- *X* ubiera **czerwony** ornat i manipularz, a ministranci ubierają koronkowe komże

trzeba kiedyś położyć poduszki na stopniach

3.6 PRZYGOTOWANIE MSZY

- jak ministranci są jeszcze przy chrzcielnicy
  - odstawić pulpit do kaplicy
  - ustawić relikwie, kwiaty
  - *zmienić sedille*
- jak ministranci są już w kaplicy
  - **zapalić 12 świec** (to zrobić jako pierwsze bo najdłużej zajmuje)
  - zdjąć **fioletową** zasłonę z antypendium ¹¹
  - odsłonić koronki

opcjonalnie

4 MSZA ŚWIĘTA

- po przebraniu się udajemy się procesyjnie do Ołtarza ¹² i rozpoczyna się Msza św.

⁹Wszystkie wezwania są śpiewane podwójnie

¹⁰nikt nie trzyma nic w rękach, a ksiądz idzie w samej albie

¹¹Tylko jeśli ludzie mogą oglądać tą zmianę

¹²Nawet jeśli wiąż jest śpiewana *Litania*

- wyznaczone osoby udają się do chrzcielnicy i do kaplicy św. Iwa i tam sprzątają
- podczas pierwszego okadzenia *A1* nie musi Mszału zabierać z Ołtarza, bo ten jest na stoliku, ale trzeba go po okadzeniu ustawić na ołtarz
- *AA* na *Gloria* dzwonią dzwonkami; w tym czasie w sygnaturkę uderza *T* i *Z*; dzwoni się do skończenia *Gloria* przez *X*

5 DODATEK

5.1 PRZEBIEG POŚWIĘCENIA WODY

1. *Dominus Vobiscum* i Oracja o. (przed wejściem) (złożone ręce)
2. *Dominus Vobiscum* i Oracja 1. (złożone ręce)
3. Prefacja do słów *Sumat unigeniti tui gratiam de Spiritu Sancto*
4. Celebrans kreśli znak krzyża ☩ na wodzie
5. Wyciera ręce
6. Kontynuuje modlitwę
7. Na *Sit haec* kładzie rękę na powierzchni wody
8. Wyciera rękę
9. Kreśli znaki krzyża ☩ nad wodą na słowa *Per Deum vivum ...*
10. Wylewa wodę na cztery strony świata po słowach ... *super te ferebatur* 3 1
2 4
11. Kreśli znak krzyża nad wodą na *Benedico te*
12. Po zmianie głosu na *recto tono* na słowa *tu benignus aspira* trzy razy dmucha do wody na kształt krzyża
13. W tym czasie ceremoniarz podaje Paschał
14. Na słowa *Descendat in hanc* trzy razy wkłada Paschał do wody i śpiewa ¹³
15. *X* trzy razy dmucha do wody w kształcie litery Ψ i kontynuuje *Totamque ... effectum*
16. Wyciągamy Paschał z wody i kończymy święcenie wody (... *per ignem.*)
17. Po wyjęciu paschału nabiera się wody do pokropienia
18. Następnie *C1* przynosi do chrzcielnicy tackę z olejami świętymi i wręcza *X* (z pocałunkiem) odpowiednie ampułki. *X*, wypowiadając słowa przepisane w księdze po kolei:
  - wlewa olej katechumenów
  - wlewa krzyżmo
  - wlewa oba
19. Następnie miesza wodę ręką lub przy pomocy łyżeczki
20. Później myje i wyciera ręce ¹⁴

¹³Wkłada Paschał coraz głębiej

¹⁴W razie potrzeby wykorzystuje sól, watę i miękisz chleba, które później należy spalić. Wodę z tej ablucji wlewa się do sacrarium.

5.2 BIERZMOWANIE

- księgę z modlitwami trzyma *C1*, a *C2* podtrzymuje kapę jeśli trzeba; *A1* i *A2* stoją z boku przy kredencji
- *X* odmawia modlitwę zwracając się do kandydatów *Spiritus Sanctus superveniat...*
- *X* czyni znak Krzyża Świętego mówiąc *Adjutorium nostrum...* a następnie kontynuowany jest krótki dialog
- *X* wyciąga ręce nad przystępującymi do bierzmowania i mówi *Oremus. Omnipotens sempiterna Deus...*
- przystępujący do sakramentu klęka przed *X*. Świadek kładzie rękę na prawym ramieniu bierzmowanego.
- *A1* podchodzi do *X* z Krzyżem Świętym
- *X* kładzie prawą rękę na głowie bierzmowanego i palcem umoczoną w Krzyżmie Świętym robi znak krzyża a na czole, mówiąc *Signo te signo...*
- *X* uderza lekko w policzek bierzmowanego, mówiąc *Pax tecum*
- kandydat wraca na swoje wcześniejsze miejsce i stoi
- *A1* odbiera Krzyżmo, a *A2* podchodzi z czymś do wytarcia palców ¹⁵; później wracają do kredencji
- gdy *X* namaści wszystkich kandydatów, śpiewa się antyfonę *Confirma hoc, Deus...*
- powtarza się antyfonę, a następnie *X* zwrócony do ołtarza śpiewa *Ostende nobis, Domine...*, a następnie *Oremus. Deus, qui Apostolis tuis...*
- *X* mówi *Ecce sic benedicetur omnis homo, qui timet Dominum*
- na końcu *X* błogosławi bierzmowanych *Bene + dicat vos Dominus ex Sion...*

6 UWAGI

- można zrobić jakieś święcenie ognia przed prorocstwami tak aby ludzie oświetlali kościół i mieć jakąś namiastkę Wigilii Paschalnej
- na poświęcenie wody ludzie **muszą mieć zapalne świece**
- zapytać księdza czy będzie aspersion (czy to humanitarne?)
- ziomek do chrztu musi siedzieć za kratą aż do ochrzczenia – trzeba mu przygotować jakieś krzesło i klęcznik
- na chrzest dorosłego ksiądz ubiera kapę (patrz Nowowiejski)

---

¹⁵najpewniej wata